

P.Z. br. 554/4

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a

U Zagrebu, 27. lipnja 2019. godine

PREDSJEDNIKU
HRVATSKOG SABORA

Predmet: amandmani na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu, drugo čitanje, P.Z. br. 554

Na temelju članka 196. Poslovnika Hrvatskog sabora na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu, drugo čitanje, P.Z. br. 554 podnosimo sljedeće

A M A N D M A N E

I. Na članak 5. kojim se mijenja članak 11.

U članku 5. kojim se mijenja članak 11. u stavku 3. riječi “u inozemstvu“ zamjenjuju se riječju “tamo“.

II. Na članak 5. kojim se mijenja članak 11.

U članku 5. kojim se mijenja članak 11. u stavku 4. iza riječi “državljanstva“ briše se zarez te se brišu riječi “osoba koja je promijenila prebivalište u druge države koje su u tom vrijeme bile u sastavu državne zajednice kojoj je pripadala i Republika Hrvatske“.

O b r a z l o Ź e n j e

Budući da su se brojni hrvatski iseljenici iseljavali na način da su promijenili prebivalište u druge države koje su u to vrijeme bile u sastavu državne zajednice kojoj je pripadala i Republika Hrvatska, uslijed povećanih demografskih potreba Republike Hrvatske (koje su istaknute kao cilj predloženog zakona), ovoj kategoriji iseljenika potrebno je omogućiti stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem na način da se ta kategorija ispusti iz članka 11. stavka 4. predloženog Zakona. Pritom je potrebna i odgovarajuća izmjena u stavku 3. istog članka imajući u vidu da se države koje su bile u sastavu državne zajednice kojoj je pripadala i Republika Hrvatska u to vrijeme nisu smatrala “inozemstvom“, a koji stav je potvrdila i presuda Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-III-2826/2006 od 24. ožujka 2009. godine.

III. Na članak 8. kojim se mijenja članak 16.

Članak 16. stavak 3. mijenja se i glasi:

“ Iznimno od stavka 2. ovog članka, dokaze o pripadnosti hrvatskom narodu ne mora priložiti osoba za čijeg je roditelja nesporno utvrđena pripadnost hrvatskom narodu“

IV. Na članak 8. kojim se mijenja članak 16.

Iza novopredloženog stavka 3. članka 16. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

(4) “Pod uvjetima iz stavka 1. ovog zakona hrvatsko državljanstvo može steći pripadnik manjinskog naroda navedenog u Ustavu kada se u postupku utvrdi njegova neposredna povezanost s Republikom Hrvatskom.“

O b r a z l o ž e n j e

Brojne su osobe koje se smatraju pripadnicima hrvatskog naroda i kojima je jedan od roditelja pripadnik hrvatskog naroda, a kojima se ta činjenica, niti njihov osjećaj pripadnosti hrvatskom narodu, nije vrednovala prilikom stjecanja hrvatskog državljanstva. Stoga, upravo u kontekstu rješavanja demografskih pitanja kroz olakšan postupak dobivanja državljanstva za pripadnike hrvatskog naroda, kako je navedenom u obrazloženju ovih izmjena i dopuna Zakona o hrvatskom državljanstvu, smatramo opravdanim da se tim osobama omogući beneficirano stjecanje hrvatskog državljanstva na predloženi način.

Tim više što osobe kojima je jedan roditelj pripadnik hrvatskog naroda imaju realno čvršću poveznicu s Republikom Hrvatskom, kao nacionalnom državom hrvatskog naroda, u odnosu na, primjerice, bračnog partnera iseljenika ili bračnog partnera potomka iseljenika za koje se predlažu iznimno beneficirani uvjeti za primitak u hrvatsko državljanstvo.

V. Na članak 15. kojim se dodaje članak 26.a.

Članak 15. kojim se dodaje članak 26.a. briše se.

O b r a z l o ž e n j e

Prijedlogom članka 26.a. određeno je da će se rješenje o stjecanju hrvatskog državljanstva prirođenjem “poništiti u svako doba“ (stavak 1.) i “ukinuti“ (stavak 2.) u slučaju ispunjenja naznačenih uvjeta, stvara pravnu posljedicu suprotnu članku 9. stavku 2. Ustava Republike Hrvatske prema kojoj se državljaninu Republike Hrvatske ne može oduzeti državljanstvo.

Realizacija ovakvog prijedloga stvorila bi nejednakost između državljanina Republike Hrvatske, jer bi tako postojali državljanini “prvog i drugog reda“, odnosno državljanini koji su državljanstvo stekli po nekoj drugoj osnovi te im se državljanstvo ne može oduzeti, i oni koji su državljanstvo stekli prirođenjem pa bi im se državljanstvo pod određenim zakonskim uvjetima moglo oduzeti.

Upitna je i sukladnost takve situacije s člankom 14. Ustava Republike Hrvatske kojim je propisano da su svi jednaki pred zakonom.

Navedeno je suprotno i načelu sprječavanja bezdržavljanstva, sadržanog u Zakonu o hrvatskom državljanstvu, jer poništenjem rješenja o primitku u hrvatsko državljanstvo osobi koja ga je stekla prirođenjem, a koja se zbog toga odrekla prethodnog državljanstva, zapravo se pridonosi povećanju broja apatrida.

Mišljenje o protuustavnosti predložene odredbe dala je i stručna javnost (npr. članak "Kamo ide hrvatsko naturalizacijsko pravo", prof. dr. sc. Jasna Omejec i izv. Prof. dr. sc. Frane Staničić. Informator, br. 6567 od 25. ožujka 2019.) koja tvrdi između ostalog: da se protupravno ignorira učinak poništavanja rješenja o naturalizaciji, odnosno, da osoba doista gubi hrvatsko državljanstvo; da je netočna tvrdnja MUP-a da "nije riječ o oduzimanju državljanstva voljom države"; da će u slučaju prihvaćanja ovakvog prijedloga članak 9. stavak 2. Ustava u osnovi postati "mrtvo slovo na papiru"; da će prihvaćanje ovakvog prijedloga u budućnosti producirati za Republiku Hrvatsku unaprijed izgubljene sporove na upravnim sudovima, Ustavnom sudu i u konačnici na obama europskim sudovima.

VI. Na članak 17. kojim se dodaje članak 30.a.

U članku 17. kojim se dodaje članak 30.a., dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

(2) "Hrvatskim državljaninom smatra se i osoba rođena izvan Republike Hrvatske u razdoblju do 8. listopada 1991. koja je u trenutku rođenja stekla hrvatsko državljanstvo na temelju porijekla, ali joj je protivno propisima koji su bili na snazi u trenutku rođenja u matičnim knjigama i evidenciji o državljanstvu u Hrvatskoj ili drugoj državi koja je u to vrijeme bila u sastavu državne zajednice kojoj je pripadala i Republika Hrvatska upisano neko drugo državljanstvo."

O b r a z l o ž e n j e

Cilj predložene dopune je riješiti problem obespravljenih građana koji su rođeni kao hrvatski državljani, ali im je protivno propisima u vrijeme Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) bilo upisano državljanstvo neke druge republike u sastavu SFRJ, te im omogućiti ostvarivanje prava na hrvatsko državljanstvo. Radi se isključivo o slučajevima u kojim asu oba roditelja hrvatski državljani, a djeca su, najčešće greškom matičara, bila upisivana u neko drugo republičko državljanstvo uslijed čega danas ne mogu ostvariti pravo na hrvatsko državljanstvo. Zbog navedenog trpe brojne posljedice, kao što su razdvojene obitelji, nemogućnost boravka radi kontinuirane brige o vlastitoj imovini u Republici Hrvatskoj te su im uskraćena i brojan druga prava koja im pripadaju kao hrvatskim državljanima.

Zakonom o državljanstvu SFRJ ("Sl. list SFRJ" br. 58/76) u poglavlju Iv koje je naslovljeno "Rješavanje sukoba republičkih zakona o državljanstvu (kolizijske norme)" bila je predviđena imperativna norma sadržana u u čl. 22. st. 1. "Republičko državljanstvo određuje se djetetu po zakonu republike čije državljanstvo imaju oba roditelja u trenutku njegovog rođenja". Iz navedenog proizlazi da su se za navedene slučajeve isključivo bili mjerodavni tada važeći hrvatski propisi - i to u prvom redu Zakon o državljanstvu SR Hrvatske ("Narodne novine" br. 32/77) čiji je čl. 4. st. 1. t. 1. Propisivao da porijeklom stječe hrvatsko državljanstvo dijete "ako su oba roditelja u trenutku rođenja djeteta državljani Socijalističke Republike Hrvatske". Dakle, radi se o djeci rođenoj u razdoblju do 8. listopada 1991. godine, kojoj je protivno tada važećim propisima bilo upisano državljanstvo neke druge republike u sastavu SFRJ. Upravna praksa ih sprječava u ostvarivanju prava na hrvatsko državljanstvo unatoč stavu Ustavnog suda Republike Hrvatske izraženom u nizu presuda (U-III-2006/2001 od 11. srpnja 2006.; U-

III-5559/2012 od 15. listopada 2014.; U-III-2343/2011. od 11. prosinca 2014.; U-III-746/2014 od 2. ožujka 2016.) da se pogrešnim upisom nikako nije moglo steći državljanstvo i da se hrvatsko državljanstvo utvrđuje isključivo na temelju zakona koji su vrijedili u trenutku rođenja djeteta. Predloženom interpretativnom zakonskom odredbom zaustavila bi se neustavna i nezakonita upravna praksa koja diskriminira određenu kategoriju građana u ostvarivanu prava na hrvatsko državljanstvo.

Predsjednik Kluba zastupnika SDP-a

Arsen Bauk